పునర్ముద్రణము
౧౦౦౦ ప్రతులు
25—11—1946

వేంకట్రామ్ పవర్ ప్రెస్
పవరుపేట :: ఏలూరు.

అంకితము

ఘనతన్ జెందిన మూడు వన్నెల పతాకన్ గేలఁ గీలించి,
జీవన సర్వస్వము దేశమాతృచరణద్వంద్వంబున న్నిల్పి యీ
తెనుఁగుగడ్డ ప్రశంస లందిన యశోద్ధీ! చంద్రమౌళిప్రభూ
అనుకంపన్ గొను మస్మదీయ కృతికన్యన్ గూర్మి దేవేరిగన్.

ఈకృతి నీభుజార్గళము నెక్కి వసించి యనంత గౌరవ
శ్రీకి నివాసమై తనివిఁ జెందె శ్రమంబు ఫలించె సాహితీ
లోకశరణ్యా! త్యాగిజనలోకశిరోమణి! సత్కవి ప్రశం
సా కమనీయ గీతముల స్నానము సేయుము దీనబాంధవా!

చవులన్ జిమ్మెడు దేశభాషల సమాశ్వాసించి పోషించు భూ
ధవు లెల్లన్ గతియించినారు, పరవిద్యాభోగినీ కన్యకల్
చెవులం బిండ నటించు నేల నకటా! జీవచ్ఛవంబైన యి
క్కవితాధేనువు పిండునే మధురదుగ్ధంబున్ బ్రసిద్ధంబుగన్.

చల్లగ బోర్డు పాలనము సల్పుచు ధర్మపథానఁ బోవు నీ
వల్ల సుఖింపఁ జొచ్చినది పాలితవర్గము త్యాగమూర్తి! యు
త్ఫుల్లయశస్క! నీమధురమోహనమైన భుజాంతరంబు, మా
పిల్లకు ముద్దరాలికి లభించుట భాగ్యముగాఁ దలంచెదన్.

ధీసముపేతుఁడై ఖదరు దీక్ష వహించిన దూత, శాంతి స
న్న్యాసి యనుజ్ఞలో మెలఁగు త్యాగివి, భోగ విసర్జనంబు న
భ్యాసము చేయునట్టి గుణవంతుఁడ వీ వటువంటివారి సా
వాసము కాంక్షసేయుము ధ్రువంబు నవీన కవీంద్ర కోటికిన్.

పయనించితివి కళాభ్యసనంబు కామించి
తెలవారి పాశ్చాత్య దేశములకు
వహియించితివి బోర్డుపాలనాభారంబు
గుజరాతు కోమటి కోర్కెమీఁద
ధృతి నొసంగితివి జాతీయసంస్థారంబు
పిడికెడు సభ్యతా వేతనంబు
గడియించితివి విసర్గజ్ఞాన విత్తంబు
మునిముని మీసంబు మొలుచునాఁడు

సాధనము చేసినా వెట్టి శాస్త్రవునకు
మనసునొవ్వని మధుర సంభాషణంబు
శాంతిసైనిక ! భవదీయ సచ్ఛరిత్ర
తెనుఁగు తల్లికి మెఱుఁగు గుందనపుఁ దొడవు.

జి. జాషువ.

విజ్ఞప్తి

సహృదయులారా !

కాళిదాసుని మేఘసందేశము మనస్సులో నుంచుకొని నేనీకావ్యమును రచించితిని. గ్రంథనామము గబ్బిలము. శ్రోతల కిది కటువుగాఁ దోఁపవచ్చును. కాని యిందలి కథానాయకుఁడు ప్రణయసందేశము నంపును. ఇతఁడంపునది తుక తుక నుకుకు నశ్రు సందేశము. అతని శిక్షాకాలపరిమితి యొకసంవత్సరము. ఇతని శిక్ష ఆజన్మాంతము. తర తరములు దీని కవధిలేదు. అతఁడు మన్మథాగ్నితప్తుఁడు. ఇతఁడుక్షుధాగ్ని పీడితుఁడు. ఇరువురిలో నితఁడు దయనీయుఁడు.

'నాదు కన్నీటి కథ సమన్వయము సేయ
నార్ద్రహృదయంబుఁ గూడ కొంతవసరంబు'

అని యితఁడు వాపోవును. కులీనులగు రాజులకువలె హంసములు, చిలుకలు మున్నగు నుత్తమపక్షిదూతలితనికిఁ జిక్కుట అసంభవము. కావున నిట్టిడుల జీర్ణకుటీరములలో నిరంతరము దర్శనమిచ్చు గబ్బిలము నితనికి సందేశహారిగాఁ బరిగ్రహించితిని. రసజ్ఞుల కిందలి యౌచితి సులభ గ్రాహ్యము. ఇంటఁ బ్రవేశించి దీప మార్పిన గబ్బిలమును జూచి తన కన్నీటి కథ నీశ్వరునితోఁ జెప్పుమని వీఁడు ప్రార్థించెఁ గాని నిజమున కతని యుద్దేశ్యము దేశారాధన. కైలాసయానమునకు నా పన్నిన త్రోవ కొంతవక్రతకు గుఱియైనది. ఇది దోషము కాదనుకొందును. ఈ కృతి రసజ్ఞులోకాదరణ నందిన నా శ్రమ ఫలోన్ముఖము కాఁగలదు.

నే నీ గ్రంథమును ముగించు నవసరము దైవవశమున గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారును, దేశభక్తులును, కళాభిమానులు నగు మ. రా. రా. శ్రీ కల్లూరి చంద్రమౌళి చౌదరిగారు మా యూరు దయచేసి

గ్రంథము నామూలాగ్రముగా విని పతిత్వము వహించుట కంగీకరించుట నా యదృష్టము. వారికి నా నమస్కారసహస్రములు. ఈ విషయమున నన్ను ప్రోత్సహించిన జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు గారగు మ. రా. రా. శ్రీ మంతెన వేంకట్రాజు గారికి వందన సహస్రము లర్పించుచున్నాను, గ్రంథముద్రణ కార్యభారమును వారు వహించి చేసిన యుపకృతి మరువరానిది. వారికి నేను కృతజ్ఞుఁడను. మఱియు నడిగినంతనే సంతోషముగా నంగీకరించి యిందలి చిత్తరువులను వ్రాసి యిచ్చిన శ్రీయుతులు పొట్లూరి హనుమంతరావుగారు నాకు స్మరణీయులు. ఈ సందర్భమున వారి సహజచిత్ర రచనాకౌశల్యము నుగ్గడించుట అప్రస్తుతము కాదనుకొందును. వీరి జన్మస్థలము వినుకొండ. వీరు నిరాడంబరులు. మితభాషులు. చిత్రలేఖనము వీరి సొమ్ము. వీరి బొమ్మలలో జీవకళ యుట్టిపడుచుండును. కవి కలమువలె వీరి కుంచె మాత్మ్మతిమాత్మ్యములగు విశేషములను తీర్చి దిద్దుటలో దక్షమైనది. వీరు 'కొమరుబాలెంత' 'గరళ భిక్షువు' మొదలయిన చిత్రములను వ్రాసి భారతీపత్రిక నలంకరించి ఆంధ్రుల మన్నన లందినవారే. కష్టమునకుఁ దగినఫలములేక కళలు రాణింపవు కదా? వినుకొండ వంటి మారుమూలలం బ్రకాశించు నిట్టి రత్నము నిప్పటికేనియు గుర్తించుచోఁ దెల్పువారు నిందార్హులు కారని నాయూహ.

గ్రంథకర్త

గబ్బిలము

చిక్కినకాసుచేఁ దనివిఁ జెందు నమాయికుఁ డెల్ల కష్టముల్
బొక్కెడు బువ్వతో మఱచిపోవు క్షుధానల దగ్ధమూర్తిన
ల్దిక్కులుఁగల్గు లోకమున దిక్కరియున్న యరుంధతీ సుతుం
డొక్కఁడు జన్మమెత్తి భరతోర్వరకుం గడగొట్టు బిడ్డఁడై.

పూపవయస్సులో వలసపోయిన చక్కని తెల్గు కైతకుం
బ్రాపక మిచ్చినట్టి రఘునాథనృపాలకుఁ డేలియున్న తం
జాపురి మండలంబునకుఁ జక్కఁగ దక్షిణభాగ భూములం
గాపురముండె నప్పురమగర్భదరిద్రుఁడు నీతిమంతుఁడై.

ముప్పు ఘటించి వీని కులమున్ గలిమిన్ గబళించి దేహమున్
బిప్పియొనర్చు నీ భరతవీరుని పాదము కందకుండగాఁ
జెప్పులు గుట్టి జీవనము సేయును గాని నిరాకరింప లే
దెప్పుడు నప్పు వడ్డది సుమీ భరతావని వీని సేవకున్.

వాని రెక్కల కష్టంబు లేనినాఁడు
సస్యరమ పండి పులకింప సంశయించు,
వాఁడు చెమ్మటలోడ్చి ప్రపంచమునకు
భోజనముఁ బెట్టు వానికి భుక్తి లేదు.

వాని తలమీఁద బులిమిన పంకిలమును
గడిగి కరుణింపలేదయ్యొ గగనగంగ
వాని నైవేద్యమున నంటు వడిన నాఁడు
మూఁడు మూర్తులకును గూడఁ గూడు లేదు.

పాములకుఁ బాలు, చీమకుఁ బంచదార
మేపుకొనుచున్న కర్మభూమిం జనించు
ప్రాక్తనంబైన ధర్మదేవతకుఁగూడ
నులికి పడు జబ్బు గలదు వీఁ డున్నచోట.

వాని నుద్ధరించు భగవంతుఁడే లేఁడు
మనుజుఁ డెట్లు వానిఁ గనికరించు
వాఁడు జేసికొన్న పాపకారణ మేమొ
యింతవఱకు వాని కెఱుక లేదు.

ఆ యభాగ్యుని రక్తంబు నాహరించి
యినుపగజ్జెల తల్లి జీవనము సేయుఁ
గసరి బుసకొట్టు నాతని గాలిసోఁక
నాల్గు పడగల హైందవ నాగరాజు.

కులము లేని నేను కొడుకులఁ బుట్టించి
యీ యఖాతమందె త్రోయవలెనె
భార్య యేలఁబుట్టు బానిసకని వాఁడు
జరుపసాఁగె బ్రహ్మచర్య దీక్ష.

ఉదయమాది రక్తమోడ్చి కష్టముఁజేసి
యినుని సాగనంపి యిల్లు సేరి
యున్న గంజిఁ ద్రావి యొక్కనాఁ డా పేద
ప్రక్కమీఁద మేను వాల్చి యుండె.

భూనభములఁ గ్రొంజీఁకటు
లేనుఁగునకు మదము వోలి యెసక మెసఁగ సం
ధ్యానాట్యకేళి మాని మ
హానటుఁడు శివారవముల నారంభించెన్.

ముక్కు మొగమున్న చీఁకటి ముద్దవోలె
విహరణము సేయసాఁగె గబ్బిల మొకండు
దాని పక్షానిలంబున వాని చిన్ని
యాముదపు దీప మల్లన నాఱిపోయె.

తిల్లిక నాఱిపి దయ్యపుఁ
బిల్లవలెం దిరుగుఁ దబిసిపిట్ట నరయుఁగాఁ
బల్లవితమయ్యె నాతని
యుల్లంబునఁ గ్రొత్తక్రొత్త యూహాంకురముల్.

చెలిమిన్ బక్షికి విన్నవించుకొనఁ జొచ్చెన్ స్వీయవృత్తాంతము
మ్మలికన్ గందిన నెమ్మనంబున మదోన్మత్త ప్రపంచంబులోఁ
బులుఁగుం బుట్టలుఁగాఁకఁ బేదలకునాప్తుల్ జుట్టపక్కంబులున్
గలరే! వాని కవోష్ణబాష్పములు వ్యాఖ్యానించెఁ జక్రాంగనల్.

ప్రవిమల దేవతాభవన వాసముచేయుచు మమ్మువంటి మా
నవులకు లేని గౌరవమునం దులఁదూఁగెదు గబ్బిలాల రా
ణివిగద నీవు, స్వాగతము నీకు, శుభంబకదమ్మ నీ తనూ
భవులకుఁ దల్లక్రిందుల తపంబులకున్ గుడి గోపురాలకున్.

గాఢనిద్రావలంబియై కన్నుమూసి
తొమ్మితలము మేను మఱచిన కాళరాత్రి
నా గృహంబున వెదకుచున్నా వదేమి
దొరక దిచ్చట నానంద కిరణ లవము.

నిన్ను బహిష్కరించు నవనీవలయం బిది యంటరాని వాఁ
డున్న నిషిద్ధగేహము సహోదరి, నీవు సమస్త దేవతా
సన్నిధి నారగింతువు ప్రసాదము లంతటి పుణ్యురాలవై
యన్నము లేని పేదల గృహంబులు సొచ్చితి వేల బేలవై.

హృదయము లేని లోకముసుమీ యిది మాపులఁబశ్చిమంబుగా
నుదయము తూర్పుగా నడచుచుండు సనాతనధర్మ ధేనువుల్
పితికిన పాలు పేదకు లభింపవు శ్రీగలవాని యాజ్ఞలోఁ
బెదవిఁ గదల్పఁజాల రరవిందభవప్రముఖామృతాంధసుల్.

ప్రతిమల పెండ్లిసేయుటకు వందలు వేలు వ్యయించుగాని దుః
ఖితమతులైన పేదల పకీరుల శూన్యములైన పాత్రలన్
మెతుకు విదల్ప దీ భరత మేదిని ముప్పదిమూడుకోట్ల దే
వత లెగవడ్డ దేశమున భాగ్యవిహీనుల క్షుత్తు లారునే.

పరమార్థంబులు బోధసేయుదురు లోభస్వాంతులై నిత్యమున్
గురువుల్ ముక్కుకుసూటిగాఁదగులు యుక్తుల్ పన్ని కైవల్యపుం
దెరువుల్జూపి మహాపరాధివనుచున్ దీర్మానముల్ సేయుచుం
దురు వేదాంతరథంబు సాగదనుకొందున్ నేను లేకుండినన్.

ఒగి సంసారము దిద్దికొంచుఁ గర మత్యుచ్ఛస్థితిం దూఁగుచుం
బగలెల్లన్ మునివృత్తినుండి యనుకంపన్ శర్వరీవేళలన్
వగలందూలు దరిద్రమూర్తుల సమాస్వాసింప నేతెంచితే
ఖగసన్యాసిని! యర్హురాల వకలంకంబైన మర్యాదకున్.

గిరుల గుండెలు కరఁగి నిర్ఝరములట్లు
ఉఱుబుకుచున్నవి దిశల నన్నూఁజడింపఁ
పక్షికళ్యాణి! సోదర ప్రజలకండ
నిర్గమించెనె యొక్క కన్నీటిచుక్క.

చుట్టాలేగద వాలఖిల్యులిన తేజుల్ యోగవిద్యానిధుల్
పుట్టందాపసు లార్ద్రచిత్తులు మహాత్ముల్ వైనతేయస్తుతిన్
జెట్టుం గొమ్మఁ బరిత్యజించిన పరశ్రేయస్సుఖాకాంక్షులో
పిట్టా! నీకు నమస్కరించెదను నా విజ్ఞప్తి నాలింపవే.

ఈ ప్రశాంతరాత్రి యెల్లలోకంబును
బుజ్జగించి నిద్రఁ బుచ్చుకొనియె
నాపధంబులేని యస్పృశ్యతాజాడ్య
మందభాగ్యు నన్ను మఱచిపోయె.

కర్మసిద్ధాంతమున నోరు కట్టివేసి
స్వార్థలోలురు నాభుక్తి ననుభవింత్రు
కర్మమన నేమొ, దానికీ కర్త యేమొ,
యీశ్వరునిచేత ఋజువు చేయింప వమ్మ.

ఆలయంబున నీవు వ్రేలాడువేళ
శివుని చెవి నీకుఁ గొంత చేరువగ నుండు
మాని ఖగరాజ్ఞి! పూజారి లేనివేళ
విన్నవింపుము నాదు జీవిత చరిత్ర

ఆపూజారులు విన్న నీకగును బ్రాయశ్చిత్త మీశానుఁడున్
గోపించున్ వివరింప నేమిటికి నీకుం బొమ్మ వార్ధక్యమున్
దాపై పెంజెడ దెల్లనై నది నిశీథస్త్రీకి నా ఖేటక
వ్యాపారంబుముగించి నీపొరుగుగూబల్ గూండ్లకున్ బోయెడిన్

పసమించు నీగరుత్తుల
విసరి శ్రమంబడసి నన్నుఁ బ్రేమించిన నీ
యసమోపకారమునకుం
బసదన మిడలేక నే ఋణస్థుఁడ నైతిన్.

నీ నమస్కారముల నిక్కినిక్కి నడువఁ
బక్షిణీ! నాకు నుద్యోగబలము లేదు
మెచ్చఁదగు నీకళాశక్తి మచ్చరింప
ఖగసతీ! నాకుఁ గులము యోగ్యతలు లేవు.

స్వార్థమున నిన్నుఁ గోఱముట్టువలె గణింపఁ
గడుపునిండిన భాగ్యవంతుఁడను గాను,
దోషములు చూపి నీకు నీతులు వచించి
దొరతనము సేయఁగా మతస్థుఁడను గాను.

మృగపక్షిత్వ విచిత్రధర్మములు మూర్తిన్ దాల్చియున్నట్టినీ
మొగముం జూపదు లోక మట్టి శకునంబుల్ ప్రాతపట్టింపులు
న్దగవీ పేదకు రమ్ము గబ్బిలపుచానా! నాదు సాంత్వంబులో
దిగులుంబాపి పినాకపాణి కొక సందేశంబు నందింతువా?

ధర్మమునకుఁ బిరికితన మెన్నఁడును లేదు
సత్యవాక్యమునకుఁ జావులేదు
వెఱవనేల నీకు విశ్వనాథుని మ్రోల
సృష్టికర్త తాను సృష్టి నీవు.

నరునకుఁ జేరరాని సదనంబున వాసముసేయు నీశ్వరే
శ్వరునకు నా నమస్కృతు లుపాయన మిమ్మొక వేళఁగారణాం
తరముల వెండి పర్వతమున న్నివసించుచు నున్నఁ బక్షిసుం
దరి ! యొకపూట యానమకదా ! యిది నీకుఁ బరోపకారిణీ!

గౌరీనాథుఁడు కాశికిం జనెడు మార్గంబందు రా మేఘపుం
జాలన్ జుక్కలతోఁట నాటుకొని మింట న్నీకుఁ గన్పట్టునా
దారిం బొమ్మొకవేళఁ జూచెదవు భూతస్వామిని న్నీకుఁజ
త్వారం బేర్పడి దారిఁ దప్పెదవుగాదా! భానుఁడే తెంచినన్.

గ బ్బి లము

ఛత్రముల వంటి నీలి పక్షములు విచ్చి
నీవు బ్రహ్మాండమునఁ బయనించు వేళఁ
జిత్తజిల్లుల ముమ్మాయి ముత్తియములు
జలధరస్వామి నీమీఁదఁ జల్లఁగలఁడు.

మొలక సంధ్యారాగమునఁ గెంపు లెగఁ జిమ్మఁ
జరమాచలంబునఁ జరణమూఁది
సెలయేటి నీట నీఁతలు గొట్టి విహరించు
మరుదంకురముల సన్మాన మంది
కొండకొమ్మల నెదుర్కొని తుత్తునియ లైన
తోయదమ్ముల మీఁద దుఱఁగలించి
కలహంస పొదిగి పిల్లలుసేయు మిన్నేటి
జాంగలంబుల మీఁద సంచరించి

చిలుక లెంగిలింపఁ జిటిలి తేనియలూరు
స్వాదుఫలము లెలమి నారగించి
కొన్నినాళ్ళపాటు కుటిల సంసారంబు
దిగులు మఱచి రమ్ము ఖగ వధూటి.

సాత్త్వికాహారిణీ తపశ్చర్య కతన
నీ మనంబున జాలివెన్నెల రహించు
నాదు కన్నీటి కథ సమన్వయముసేయ
నార్ద్రహృదయంబుఁగూడఁ గొంతవసరంబు.

బిడ్డలఁగని పాలిచ్చెడు
దొడ్డతనంబున్న పుల్గుదొరసానివి, నా
కడ్డుపడ దిగిన వేలుపు
గిడ్డివి నా మనవి నాలకించెదవు గదా !

నీయౌదార్యగుణంబు మెచ్చెదరు సందేహంబు లేకుండఁగా
నాయుష్మంతులు నీ కుమారులు మగం డంగీకృతిం జూపి, నీ
వాయెత్తైన నగంబు కొమ్మల విహాయస్స్థేశు నావాసమం
దూయేలూగి కృతార్థురాలవయి రమ్మో పుల్గు పుణ్యాంగనా !

పక్షిసుందరి నీ చిన్నికుక్షి నిండ
నిన్ని నీరంబుఁ బలహార మున్నఁ జాలు
నెన్ని దేశాలు తిరిగిన నేమి నీకు
నీవు నావలెఁ బుట్టుబానిసవు కావు.

గబ్బిలము

తడవైనన్ గుడి గోపురంబులను సందర్శించుచుం బొమ్ము నీ
కడవుల్ కొండలు నడ్డు సేయవు గదమ్మా! వ్యోమయానంబునన్
సుడిగాల్పు ల్పెలరేఁగినన్ నిలువవచ్చుం ధర్మసత్త్రాలలోఁ
బిడుగుల్ వడ్డఁ బ్రవేశయోగ్యతలు పాపి న్నాకు లేవచ్చటన్.

అందందు ఫలవనంబుల
విందుగుడుచు చల్ల నల్ల విశ్రామ మణీ
మందిరముల నిద్రించుచు
ముందుకుఁ జనఁ దోఁచు నెన్నొ పుణ్యస్థలముల్.

కోమరారు దంజనగరము
సమీపమునఁ గలదు తెలుఁగు సౌరభ్యంబుల్
గమగమ వలచిన చోటది
యమరున్ రఘునాథరాజు నాస్థానంబున్.

కృష్ణరాయలవారి యెడఁబాటు చీఁకట్లు
ముసరి దిక్కులలోన మసలువేళ
భూరి వాఙ్మయలక్ష్మి దారిబత్తెము తోడఁ
దంజాపురము వంకఁ దరలువేళ

వేంకటకవి తెల్గు పంకేరుహాక్షికి
శ్లేషోక్తు లలవాటు సేయువేళఁ
బచ్చపచ్చిని ముద్దుపళని ముద్దులకైత
శృంగార రసము వర్షించు వేళఁ

ముద్దుగోపాల దేవుని పూజసేయ
ఘనుఁడు క్షేత్రయ కల మందుకొనిన వేళ
నపరరాయలు రఘునాథ నృపతి విభుఁడు
కట్టుకొన్నాఁడు సత్కీర్తి కుట్టిమంబు.

తను పుష్పాంగ సరస్వతీమహాలు సందర్శించి తంజాపురీ
మనుజాధీశుల యోలగంబును పరామర్శించి పో మ్ముత్తరం
బునకున్ ద్రావిడభూములం గడచి పోఁబోఁదోఁచెడిన్ వాఁడు వా
అనిశౌర్యంబుసుమించుఁ దెల్గు పొలిమేరల్ నేత్రపర్వంబుగన్.

యతియుఁం బ్రాసయు లేని సంస్కృతకవిత్వారణ్యమందున్న భా
రతవేదానఁ బదేనుపర్వములు కాంధ్రీత్వంబు నేర్పించి శా
శ్వతుఁడై పోయిన తిక్కయజ్వకు నివాసంబైన నెల్లూరికిన్
నతులర్పింపుము స్నానమాడు మతి గణ్యంబైన పెన్నానదిన్.

గీ చ్ఛి ల ము

ఒకపల్కు జాణతనమున
సకియలు నెల్లూరిసీమ సత్కవివరులం
దికమకలు పెట్టఁ గలరని
పుకారు గల దది యబద్ధమో నిక్కువమో.

హంపీక్షేత్రముఁ జూచి పోవలయు నమ్మా తెల్గురాజ్యంపు నై
లింప శ్రీల కొకానొకప్పు డది కేళీరంగ మేతద్రమా
శంపావల్లరు లాటిపోయిన ప్రదేశంబందు నీ బందుగుల్
కొంప ల్గట్టి నివాస ముండెదరు నీకుంగూర్తు రానందముల్.

పరదాపద్ధతి మాన్పిరో సిరికిఁ గుప్పల్ వోసి యంగళ్ల యం
దురుమాణిక్యము లమ్మినారచట మున్నో పక్షిణీ! మూరు రా
యరగండండుమ హేంద్రవైభవముతో నాంధ్రక్షమామండలిన్
బరిపాలించిన నాఁటి పెంపును దలంపన్ మేను గంపించెడిన్.

పగతు రసూయచేతఁ గరవాలములన్ దనువెల్లఁ జెండినన్
జిగిరిచియున్న యుగ్రనరసింహుని భీమదృగంచలంబులన్
బొగలుడి వోవ శేదతని బ్రమోల నిమేషము నిల్వఁజాలినన్
ఖగసతి! నిన్ను ధైర్యవతిఁగా గణియింతురు వీరయోధుల్.

ఏనికవంటి సానువు గణేశుని నున్నని బొజ్జమీఁదఁ గా
లూనఁగ లేదు తుమ్మెద, తదుజ్జ్వలశిల్ప మఖండ తుంగభ
ద్రానది కప్పగించుకొని దద్దమ్ములైన తెలుంగువారి వి
ద్యానగరాన జిందు మొక యశ్రుకణంబు నుపాయనంబుగన్.

సరసుఁడు కృష్ణభూవిభుఁడు స్వారియొనర్చిన పారసీహయమ్మా
దొరల ఖురాగ్రహల్యలను దున్నిన భూములలోన నాంధ్రసుం
దరు లొకనాఁడు నాటుకొనినారు దిగంత జయప్రరోహముల్
గరిసెల నించినారు రురువుగా ఫలియించిన సుప్రతిష్ఠలన్.

మూరురాయరగండఁ డూరేగ డీనాఁడు
విద్యానగర రాజవీథులందు
మేలైన పట్టుడేరా లెత్తరీనాఁడు
పారసీక గుఱాల బేరగాండ్రు
ఇనుపరొకళ్ళ సాధన సేయవీనాఁడు
కొమ్ము నిక్కిన భద్రకుంజరములు
తెలుఁగు స్కంధావారముల నిండ దీనాఁడు
మరఫిరంగుల తెల్లదొరల దండు

మణిమయం బైన యాంధ్రసామ్రాజ్య రథము
భువికిఁ గ్రుంగిన పదియు నాఱవ శతాబ్దిఁ
గృష్ణవిభు పీటఁ బ్రొద్దు గ్రుంకినది మొదలు
ఋషిఖగాంగన! తెల్లవాఱినది లేదు.

కంచెర్ల శ్రీకృష్ణ గంధర్వుఁ డేలిన
నగరంబు దున్నించి నారు వోసి
వినుకొండ విభుని రాయనిభాస్కరుని కోట
బురుజులూపున నేల కొఱగఁ దన్ని
పల్నాటిదొరల శుంభత్ప్రతాపజ్వాల
సాటికెక్కని నాగులేటఁ గలిపి
వినుతిఁ గాంచిన కొండవీటి సామ్రాజ్యంబు
నుక్కుకత్తుల బావి కొప్పగించి

యుడుకు నెత్తుటఁ జేతులు గడిగికొన్న
కాలపురుషుని పెను దుండగములు గలఁచి
మనసు నలిగిన గుంటూరు మండలంబు
నరసి పోవమ్మ జన్మ ధన్యత వహింప.

ప్రొద్దునకు వన్నెఁ బెట్టిన
యిద్దఱు భాస్కరులు పుడమి నేలఁగ సొగసుల్
దిద్దినది మేన, వయసునఁ
బెద్దది గుంటూరుసీమ పెఱసీమలలో.

ఖరుచైపోయెఁ దెలుంగు రక్త మతిలోకస్వచ్ఛశౌర్యంబు సో
దరి! వ్యర్థంబగు కోడిపందెపు తగాదాలందుఁ బల్నాటిలో
నరుదార న్నిరవిలె న్వినోదముగఁ గార్యంపూడి తిర్నాళ్ల త
త్కరవాలంబులుత్రుప్పువట్టియుపుడున్ గల్పించు నారాటమున్.

కృతులంది కృతులొసంగిన
వితరణ రతు లైన కొండవీటి నృపుల యు
న్నతియుం బతనం బిప్పుడు
కృతులై కొండల నలంకరించి జిలించెన్.

విసిగి విరక్తిచేఁ దెలుఁగు వీథులలో నొక పిచ్చివానిగా
మసలిన రెడ్డిరాజు మునిమాన్యుఁడు వేమన యాశుధారగా
విసరిన కావ్యముల్ శ్రవణపేయముగాఁ బ్రతిశబ్దమీనెడిన్
దెసల నలంతి పోలికలఁ దీయఁదనంబున భావసంపదన్.

గబ్బిలము

జలదవ్రాతము తోడుగా యనలఁ గృష్ణాతీరదివ్యస్థలుల్
గలయం గ్రుమ్మరి సాగిపొమ్ము కవిలోకబ్రహ్మ నన్నయ్యకున్
నిలయంబై తగు రాజమహేంద్రపురికిన్ విద్వత్సభారంజిత
స్థలికిన్ బూర్వచళుక్యభూపతుల రత్నస్థాపితాస్థానికిన్.

ఎచ్చటఁ జూచినన్ బ్రతిపదిందుకళంబలెఁ బచ్చపచ్చగా
రచ్చల కెక్కు గన్నడ సరస్వతి నారసి, మానసంబులో
మచ్చరకించి, నన్న కవి మాన్యుఁడు రాజమహేంద్రునానఁ దా
నిచ్చటఁ జేయిజేసికొనియెన్ బ్రథమాంధ్రకవిత్వ సృష్టికిన్.

రెండునన్నర పర్వంబులు
పిండిన రస మొలుకునట్టి పెను జెఱకుగడన్
బాండవుల చరిత నన్నయ
పండించెన్ దెలుఁగులోనఁ బ్రజ్ఞాన్వితుఁడై.

జనవిభుండైన విష్ణువర్ధనుని నాఁటి
గౌతమీగంగ నీకు స్వాగత మొసంగు
పీఠమాగాణముల నుద్భవిల్లునట్టి
గఱిక పోచయు నాకర్షకము కదమ్మ.

తొలి సారంగధరుండు పట్టి యపవాదు న్నెత్తిపైఁ దాల్చి క
త్తులపాలైన విషాదగాథ వినలేదో నీవు చిత్రాంగి మే
డలలో మూలుగుచున్న విప్పటికిఁ గూడన్ బావురాల్, నీతికిన్
బలియైపోయిన రాజనందనుని దౌర్భాగ్యంబు నూహింపుచున్.

అజ్ఞాయింతువొ చుట్టుమార్గమని ద్రాక్షారామ భీమేశ్వరుం
డుజ్జీలేని దయాస్వభావుఁడు ప్రభావోల్లాసి ముప్రొద్దులున్
గజ్జంగట్టెడి నాట్యగాఁడతఁడు సాక్షాత్కారమున్ జెందినన్
మజ్జాత్యుద్ధరణంబుఁ గల్గఁగల దమ్మా! పొమ్ము సేవింపఁగన్.

నిద్దంపు లేఁత కస్తురి
ముద్దవనుచు నిన్నుఁ జూచి, ముచ్చటపడి రో
ముద్దియలు ముచ్చటించెద
రొద్దిక శ్రీనాథకవి బహూకరణముగన్.

అరవింద రత్న మండిత
తరంగ రథమెక్కి విభుని దర్శనమున కై
పరువెత్తుచున్న గోదా
వరి తోడుగఁ బొమ్ము దక్షవాటి నగరికిన్.

గ బ్బి లి ము

అమృతమ్ము విషము వాక్కున
నమరిన కవిరాక్షసునకు నావాసంబై
కొమరారు నపర కాశిక
సుమి కడుమహిమాఢ్యమైన చోటది పతగీ.

అల బుస్సీ దొర కొల్లగొట్టిన యనన్యంబైన మా వెల్మవీ
రుల విఖ్యాతపరాక్రమజ్వాలన మూర్పుల్ జిమ్ముచున్నట్టి బొ
బ్బిలి కోటం గని దాటిపొమ్ము చటులావేశంబు దేహంబునన్
మొలుచున్ బొల్చు కవోష్ణ వీర రుధిరంబున్ జీవనాళంబులన్.

నాయెడ జాలిలేక చరణంబునఁ గత్తులు గట్టి ప్రాణముల్
దీయఁ దొడంగు రాజవితతిం దెలవార్చితిఁ దెల్లవారునే
నాయులివాలకింపని యనంత విభావరులంచుఁ గొక్కురో
కో యని కూయుచున్న దదిగో తొలికోడి బడాయికొట్టుచున్.

పూసపాటివారి ముఖ్యపట్టణమైన
విజయనగరమందు విశ్రమించి
జగము దద్దరిల్ల సకిలించినది తొల్లి
రాయరావు తుల గుఱ్ఱాలదండు.

నీవు బొబ్బిలి మీఁదుగా నిర్గమించి
మన్యము తరించి కొన్ని యామడలు నడువ
పలుచఁ బడిపోవు మన జిల్గు తెల్గుశోభ
తావు లెగజిమ్ము నోఢ్ర వాతావరణము.

కరవాలంబునఁ గొల్చి రాయలు పరిష్కారంబు గావించుచున్
సరిహద్దుల్ సవరించి నాఁ డటు లొరిస్సాదాఁక ఆ రాజభా
స్కరుఁ డెత్తించిన బొట్టునూరి విజయస్తంభంబుపై వేలుపుం
దెఱవల్ నిల్చి పఠింతు రాంధ్రుల విభూతిన్ ముక్తకంఠంబునన్.

తేటయైన తీపినీట దిక్కులదాఁక
విస్తరించి రుచులు గుస్తరించి
చిల్క సంద్ర మింపుసేయుచుఁ గన్పట్టు
స్వచ్ఛమైన తెల్గు భాష పోలె.

చిట్టి మరు దంకురంబులఁ
బుట్టిన కెరటాల మొత్తములు తీరములన్
గొట్టుకొని మరలిపోవును
గట్టులెగయఁ జూచు చిలిపికవనముల వలెన్.

తగులు కన్నిట మార్గమధ్యమున బౌద్ధస్తూప శైథిల్యముల్
మగధోర్వీశుల రాణివాసములు లీలాధర్మహర్మ్యావళుల్
జగముల్ మెచ్చిన శాక్యసింహుని యహింసాసూక్తిమాధ్వీకని
ష్యగలం దేలిన పుణ్యభూములు నలందా పాటలీపుత్రముల్.

ముక్తిదంబులైన పుణ్యస్థలములందుఁ
బ్రథమగణ్య మమ్మ వారణాసి
అన్నపూర్ణ సేయు నాహారభిక్షతో
ముక్తిభిక్ష నీకు ముట్టఁగలదు.

నదులతోడఁ గోడ లుదధీశు పెదభార్య
జాహ్నవీస్రవంతి జలము దేర
అతిథిపూజసేయు నన్నపూర్ణాదేవి
వారణారిఁ గూడి వారణాసి.

కలరు కళాసముద్రములు గట్టులురాయఁగ నీదినట్టి ధీ
విలసితులైన పండితులు పెక్కురు వేదపురాణశాస్త్రముల్
బలికిన సత్కవీశ్వరుఁడు వ్యాసమునీంద్రుఁడు శిష్యకోటితో
మెలఁగె నొకప్పు డుండు నట మేచకకంఠుఁడు విశ్వనాథుఁడై.

మొగలాయి చక్రవర్తుల
మృగాంక కేతనము నింగిమెఱసిన ఢిల్లీ
నగరంబు దృష్టిగోచర
మగు ప్రోన్నత సౌధచుంబితాంబోధరమై.

ఆ ఢిల్లీపురి హాస్తినాపురి సమాఖ్యన్ ద్వాపరంబందుఁ గొండాడం బడ్డది, ధర్మజుం డచట రాజ్యంబేలి చేయించినా డీడుం జోడును లేని జన్నముల నెన్నేఁ గన్ను లున్నందుకున్ జూడన్ దగ్గ పురంబు సుమ్మచట వీచున్ భోగసౌరభ్యముల్.

ముడిచె నిచ్చట కుంతి కొడుకు ద్రౌపది కొప్పు
పగవాని రుధిరంబు పరిమళింప
మెఱసె నిచ్చోట నాదరుషా కుఠారంబు
నిఖిల భారతము కన్నీరునింప
వెలసె నిచ్చోట పచ్చల బర్హిపీఠంబు
షాజానురాజు నాస్థానవాటి
పెండ్లాడె నిచ్చోట పృథ్వీరాజొక రోజు
జయచంద్రు సుతను దోస్సార గరిమ

గచ్ఛిలము

యుగయుగాల కథల నుదరాన జీర్ణించి
రాజరక్త నిర్ఝరములఁ దేలి
నవ్వుచున్న ఢిల్లి నగరంబు నందంబు
తరుగలేదు శిరము నెఱయ లేదు.

సులతానీ సుల్తానులున్ మణిగణాంశుల్ దట్టుమిట్టాడు మే
డలలో వాసము చేసినారు నిజరాష్ట్రం బాకటంబూనఁ బే
దల నోరూర భుజించినా రిచట ముక్తారత్న పాత్రంబులన్
గలమాన్నంబు సుఖించినా రఖల భోగశ్రీ మహాహోలలన్.

కుతుబుద్దీనుఁడు నిల్పిన
కుతుబుమినా రనెడు గొప్ప గోపురము సము
న్నతమయ్యుఁ జెక్కు చెదరదు
శతాబ్దములనాఁటి శిల్ప చకచకితంబై.

చామనచాయ గలట్టిది
కామజనకు ననుఁగు భార్య కాళింది, విసి
లామలకోమల వీచీ
చామరములు వీచి నీకు స్వాగత మిచ్చున్.

సూనుస కాయిలా తనకుఁ జొప్పను లాగు నమాజు జేసి, యల్లా నలగించి యాదిమొగలాయి నరేంద్రుఁడు, బేబరుం డమాయూనున కాయురున్నతులు సృష్టియొనర్చిన చిత్రగాథ, ఆగ్రానగరంబు కర్ణశుభగంబుగ నీకు నుపన్యసించెదిఁక.

షాజాను నశ్రుజలకణ
మీ జగముపురంధ్రి దాల్చు నేడవ నగ ముం
టాజమహాలు నిద్రించెడు
తాజమహాలు దృశ్య మద్భుతంబు పతంగీ!

కుమానా గోపుం డాగమ
రహస్యమగు గీత బాహిరము చేసిన శ్రీ
మహిత కురుక్షేత్రంబున
విహార మొనరించి పొమ్ము విహగవధూటీ!

సుజనస్తుత్యుఁడు బోధిసత్వాభరణీశుం డర్ధరాత్రంబునఁ
నిజవాసంబు పరిత్యజించి, యతిశాంతి స్థాపనేచ్ఛామనోం
బుజుఁడై, బిచ్చఁపుగిన్నెఁ దాల్చిన మహాపుణ్య ప్రదేశంబులఁ
మజిలీసేయుము రెండునాళ్ళు ఖగభామా! జన్మసిద్ధించెదిఁక.

లంబినీ వన పరిమలోల్లసిత మగుచు
నేగుదెంచెదు నీ కర్ఘ్య మీయఁ గలదు
గౌతముం డాదరించిన కనకహంస
నీరు గలియని మధుర గోక్షీరధార.

దర్శింపఁగలవు గౌతమబుద్ధదేవుని
ప్రాచీన భరత శిల్పంబునందు
సాధింపఁగల వహింసా మంత్రరాజంబు
శాక్యసింహుని కాలి జాడలందు
తెలిసికోఁగలవు బౌద్ధుల సాహితీసేవ
అమరసింహుని కవిత్వమున యందు
వీక్షింపఁగలవు కపిలవస్తు నగరంబు
నాశన దైన్యధీనంబు నందు

రెండువేలేండ్ల క్రింద నిద్రించుచున్న
మౌర్యరాజుల విపుల సామ్రాజ్య చరిత
యేకరువుపెట్టు ప్రకృతియం దాకళించి
వెచ్చ వెచ్చని కన్నీరు విడువఁ గలవు.

శిక్షనుండి యుత్తర దిశాభిముఖంబుగ నిర్గమించు నీ
దృక్కుల నడ్డుచున్ హిమ గిరీంద్రము దర్శన మిచ్చు దానిపై
నెక్కి యతించి తెల్లదొర లీలిగి రెందఱో ! వారి దేహముల్
స్రుక్కవు నేఁటికిం బులుఁగు సుందరి మంచుమహత్వ మెట్టిదో.

కరఁగిన మంచు బండలు ప్రగాఢభరంబునఁ బట్టుదప్పి, త
ద్గిరి శిఖరాలనుండి తలక్రిందులుగా దిగజారి లోయలన్
దిరిగెడు జీవరాసుల వధించుచు నుండును, పేదవారికిన్
జెఱుపె కదా! బలాధికుల సేయము సంయమి పక్షిభామినీ !

అందు నెవరెస్టు శిఖరాన నధివసించి
వ్రాసికొనవచ్చు భరతవర్షంబు పటము
దాని యున్నతి తారకాధ్వమును మిగులు
సులలితము లైన కవుల యూహాలకుఁ దఱుగు.

కలహంసల్ సను వాయుమార్గముల రేఖల్ పర్వతాగ్రంబునన్
గలవా త్రోవలా దక్షిణోత్తర దిశాగ్రవ్యాప్తముల్ ప్రోన్నతం
బులు నీకుం జన గాడు నిచ్చలు నిలింపుల్ గుంపులై రాక పో
కలు గావించెడు వెండికొండ తెరవుల్ గన్పట్టు నైమూలగన్.

గబ్బిలము

విహిత కైలాసయాత్ర గావించు నిన్ను
మంచుకొండల విభుఁ డాదరించఁ గలఁడు
అల్లునకుఁ గూఁతునకు వార్త లంపునేమొ
సమ్మతింపుము నుడులు భారమ్ము గావు.

అస్త్రవిద్యాభ్యసన వేళ నద్భుతముగ
క్రౌంచకొండకు రంధ్రంబు గొట్టినాఁడు
చినతనంబున బార్వతి చిన్న కొడుకు
తారకాగిరి కదియ యుత్తరపు గవిని.

గిరుల మగవాని చెలిమి వ్యక్తీకరింప
మస్తమునఁ దాల్పు మొక చిన్ని మంచు తునక
విసపుమేతరి కది సిఫారసుగ నుండు
వ్యర్థములుగావు పెద్దల పరిచయములు.

మంచు ఫలించు నగ్గిరుల మూఁడులఁ గాఱు మొయిళ్ళపై నుడా
యించు గమింపు మవ్వల మహేంద్రుని వీడు త్రివిష్టపంబు గ
న్పించు డలాయిలామలను వింత నృపుల్ పరిపాలనంబు సా
గించెద రిప్పు డచ్చరలు క్రీడ యొనర్పరు నందనంబునన్.

ఆలామాలకుఁ బెండ్లి పేరటము లేదా జన్మసన్న్యాస దీ
క్షా లగ్నాశయులై, ధరింతు రతిదీర్ఘంబైన కుళ్ళాయముల్
మౌళిన్, వారి యనుజ్ఞలేక విహరింపంబోల దెవ్వారి కా
నేలన్ బక్షివి నీకుఁ బోఁదగని క్షోణీమండలం బుండునే.

ఆరాజ్యంబును గూబపట్టుకొని బిట్టాడించుచుండున్ దురా
చారంబుల్, వెడ నమ్మకాల కది వాసస్థాన మస్పృశ్యతా
క్రూరవ్యాఘ్రము సంచరించుటకు సంకోచంబులే దైన బా
ధారామంబులు సాగనీయవు గదమ్మా! దాని యాథార్థ్యమున్..

అసమ రుచిరాంబువైన మానస సరస్సు
కన్న కూఁతురు బుడుత గంగాభవాని
యెక్కి దిగుచుండు కొండల చక్కఁదనము
ప్రేక్షణీయంబు సుమ్ము గబ్బిలపు దేవి.

బలిసిన మేనులన్ జడల బఱ్ఱెలు కొమ్ముల వింత సింహముల్
బలె విహరించుఁ గొండల యుపత్యకలన్ సెలయేటిబీళ్ళఁ గ్రొ
ల్వులుల కళేబరా లచటి లోయలలోఁ బొరలాడు వాని యు
మ్ముల కెనయైన శృంగముల దూటులుబడ్డ పొట్టలన్.

జడనిధివంటి మానసము సాటికిరావు సరస్సు లెల్ల నం
దుడుగక రేఁగు పేరలల యూపున గట్టులఁదాకి ప్రాణముల్
విడచిన గండు చేఁపలుఁ గుళీరము లెల్లడఁ దీర భూములం
దడుగిడరాక చీకి వికలాంగములై పడియుండు గుట్టలై.

దమయంతీ నలులకు దూ
త్యముచేసిన తొంటి పసిఁడి హంస విభుని చు
ట్టములందు పంకజోద్యా
నములందున నాలపింత్రు నైషధ కథలన్.

నిండిన దోరవెన్నెలల నిక్కిన పచ్చిక మేసి, చాందినీ
కొండ బయళ్ళలోఁ దిరుగు గోపతి నీకగుపించు నందు వే
దండవిరోధి దాల్చిన జటాటవిఁ బూచిన పూవు చంద్రమః
ఖండము గోచరించు నెఱకల్గల నీ కెఱిఁగింప నేఁటికిన్.

విలు నమ్ముల్ ధరియించి చెంచులు తదాభీలాటవీమధ్య భూ
ముల గన్పట్టిన నంజలింపుము మహాత్ముండైన భర్గుండు, భ
క్తుల కిష్టార్థము లీయఁగోరిన గణస్తోమంబుతో మాయ పం
దుల వేఁటాడుచు భిల్లుఁడై నరుల కన్నుల్ గప్పి క్రీడించెడిన్.

అచ్చోటి తబిసి రాజులు
నిచ్చలుఁ దపమాచరించు నీ కాతిథ్యం
బిచ్చెదరు పరుల విద్యలు
మెచ్చెద రీ గుణము నేఁడు మృగ్యంబ కదా!

ఇప్పటికిఁ గూడఁ బ్రాంబాగ వెగయుచున్న
త్రిపురముల ప్రాఁత బూడిద దిబ్బ లచటి
కనతి దూరాన నీకుఁ బ్రత్యక్షమగును
చిత్రముగ, పాపమున కెంత చేవ గలదొ!

వలరాజు పగవానిఁ గొలిచి ముందుకు సాగు
తొలకరించిన నీలి జలధరంబు
మహిషుని వనిత లుమ్మలికింప గర్జించు
సితికంఠు నిల్లాలి సింహరమణి
కొసరి దిక్కులు మేలుకొలిపి గానము సేయు
కొమరుసాముల వారి కోడిపుంజు
తలమీఁద రతనాలు మొలిచి ముద్దులు గార
నటియించు సర్పంబు నటకురాలు

గ బ్బి ల ము

కనులఁ జూచి రమ్ము కైలాసభూముల
వింతలెల్లఁ దెలుప వేళ లేదు
నీకు శుభము గల్గు నిఖిలామరశ్రేణి
సరసుఁ డమ్మ బాలచంద్ర ధరుఁడు.

రేగిన గంధపుం దరుపరిమళముం గని మోసపోయి యం
దాగి పదంబుమోప వలదచ్చట కొమ్మల నాశ్రయించి, వి
నాగులు తాండవించు మరణంబును బుక్కిటఁబట్టి,యాపదల్
డాగిన తావులే వలఁపులం దొణికించి మనస్సు నీడ్చెడిన్.

పుడమి ననంతకాల రథమున్ గదలించి మనుష్యకోటిపై
నడిపి నశింపఁ జేయు యతనంబులు నీ బెదరింపు లిచ్చటన్
బడవని రుండమాలికలు పండ్లిగిలించి వెడంద నోళ్లతో
మృడుని గళంబునన్ జెనటిమృత్యువుతో నెకసక్కెమాడెడిన్.

ఒలికి పోయిన పండువెన్నెలల పాలు
గ్రోలుచున్నది తపిత చకోరకంబు
ప్రొద్దుపోయెను నీ చిన్ని భోజనమును
వెధకికొనఁ బొమ్ము తబిసి గుబ్బెతలరాణి.

వీనులు చిన్నపోవ వినిపించు నదే డబుడుక్కువాని ఢ
క్కా నినదంబు తూరుపు ముఖంబుగ, హైందవవీథి సభ్యతా
స్థానము గల్గు తాను మన సఖ్య మెఱింగినఁ గంటగించునో
మానిశకుంతమా చను మమాపతి మేడకుఁ గోడి గూసెడిన్.

న న్నొకమాఱు నీ దరిసెనంబున ధన్యునిఁ జేసి భర్గుఁ డే
మన్నది చెప్పి పొమ్మ విబుధాలయ వాసిని నాకు లేరు నీ
కన్న శరణ్యు లాప్తులు వికాసితమైనవి తూర్పు రేఖలున్
కన్నఁపు దొంగతోడ సదనంబునకుం జనుమమ్మ పక్షిణీ !

ద్వారములు లేని నాదు కుటీర లక్ష్మి
స్వాగతం బిచ్చి నీకు మర్యాదచేయు
నా యనుజ్ఞకు వేచియుండంగ నీకు
వలదు వలదమ్మ రాత్రిం దివంబులందు.

నిద్దుర మేల్కొని యల్లన
ఖద్దరు రాట్నంబు పౌరకాంత వహించెన్
ప్రొద్దు పసివాఁడు తూరుపు
ముద్దియ పొత్తిళ్ళలోన ముద్దులు గురిసెన్.

వాని యిష్టార్థములు కూర్చుదాని పోలె
విశ్వనాథుని గుడికి గబ్బిలము చనియె
వేయిచేతుల వెనుకాపు వేగిరింపఁ
గచ్చు బిగియించె నప్పేద కార్మికుండు.

Printed by Vemkatram Power Press, Ellore.
P. I. C. No. W. G. I. Nov. 46/1000 Copies.